

“Ολοι οὔτοι οἱ ἵπποι εἶναι εὐγενεῖς, τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ εἶχεν ἀξίαν τριακονταπέντε χιλιάδων φρ. Τὰ πρόβατα, τὰ ὁποῖα εἶδες τρέχοντα εἰς τὰς πεδιάδας, εἶναι μερινοὶ ἀμιγεῖς τῆς Γερμανίας, ἠγοράσθησαν εἰς τὴν Σαξωνίαν κριοὶ ἔχοντες ἀξίαν δώδεκα χιλιάδων φρ. καὶ ἐπὶ τέλους ὅλοι οἱ βόες κατὰγονται ἀπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ταύρου τὸν ὁποῖον εἶδες προχθὲς περιφερόμενον πλησίον τοῦ Οὐάλλκουλ, ἀγορασθέντος δὲ ἀντὶ εἴκοσι χιλιάδων φρ. ἐν Λονδίῳ ὅπου διαγωνισθεὶς ἐκέρδησε μέγα ἔπαθλον.

Ἐρωτήσαντός μου αὐτὸν πόσας δαμάλεις καὶ βόας θὰ ἔχη τὸ ἔτος τοῦτο, μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τὸν ἀριθμὸν, διότι πολλάκις πολλὰ τῶν ζώων τούτων ἀποθνήσκουσιν εἰς τὰ δάση, ἀλλὰ καὶ πολλὰ γεννῶνται χωρὶς νὰ ἔχη εἰδήσιν· μόλις περὶ τὰ Χριστούγεννα θὰ ἔχη ἀσφαλεῖς εἰδήσεις. Ὑποθέτει μόνον ὅτι θὰ ἔχη ἕως ἑπτὰ χιλιάδας, διότι ἕνεκα τῆς ξηρασίας ἀπωλέσθησαν οὐκ ὀλίγα· ἐλπίζει δὲ ὅτι θὰ πωλήσῃ τὰς ἑπτὰ ταύτας χιλιάδας ἀνά διακόσια φράγκα κατὰ κεφαλήν. Καὶ τούτου δοθέντος, θὰ πωλήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ παρελθὸν ἔτος, προσέθετο, μοὶ προσέφερον 2,250,000 φράγκων ἀλλ’ ἀπαποιήθη· ἐφέτος ὅμως ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω 750 χιλιάδας περισσώτερον.

Ἀλλὰ, φοβούμενος μὴ σὲ βροῦνῃ ἡ περιγραφή τοιούτων ἀριθμῶν, δὲν προχωρῶ ἐνθυμοῦ μόνον ὅτι εἶναι κύριος 15,000 βοῶν, ἐνοικιαστής 745 τετραγώνων χιλιομέτρων, ἦτοι ἐκτάσεως διπλῆς τοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα καὶ μὴ λησμέβαι ὅτι εἰς τὸν ἔκτακτον τοῦτον τόπον εὐρίσκονται ἄνθρωποι κύριοι περιουσίας τρεῖς καὶ τετράκις μεγαλιτέρας τῆς τοῦ κ. Κάπελ.

^{Ἡσυχία συνέλειπε.}

N.

ΕΙΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΡΧΑΙΑΙΣ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΑΜΟΣ

Ὁ Ξενοφῶν, ὁ ἔγγονος Εὐρυπίδου τοῦ ποιητοῦ, ἦτο χρηστός νέος καὶ κατήγετο ἐκ καλῆς τῶν Ἀθηνῶν οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο τριτάρχος καὶ φίλος τοῦ περιφήμου στρατηγοῦ Κόνωνος. Κεῖτοι εὐπορος, ἦτο φειδωλὸς μὲν εἰς ἑαυτὸν, ἀφειδῆς δὲ εἰς τὰς δημοσίας τῆς πόλεως λειτουργίας. Οὐ μόνον δὲ ἵππους ἐκέκτητο λαμπροῦς, ἀλλὰ καὶ ἀθλητὰς καὶ ἐνίκησεν εἰς τὰ Ἰσθμια καὶ Νέμεα, ὥστε καὶ ἡ πόλις ἐκηρύχθη καὶ αὐτὸς ἔστεφανώθη. Φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν ἐπεθύμησε νὰ λάβῃ πολὺφερρον σύζυγον, ἐνῶ ἦτο τότε περιζήτητος γαμβρὸς, διότι δὲν ἤθελε νὰ γείνη τῆς προικὸς δούλος, ἀλλὰ προσέτιμησε τὴν θυγατέρα Ξενοφῶντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρυπίδου. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἔσχε δύο θυγατέρας καὶ υἱὸν τὸν Ξενοφῶντα. Κεῖτοι δὲ πλούσιοι γαμβροὶ ἐζήτουν ἀπροίκους τὰς θυγατέρας του, δὲν ἔδωκεν ὅμως αὐτὰς, ἀλλὰ τὴν

μὲν τὴν συστάσει τοῦ Κόνωνος ἔδωκεν εἰς Ἀριστοφάνη τὸν υἱὸν τοῦ Νικοφῆμου, τὴν δὲ εἰς Φιλόμηλον τὸν Παιανιέα, χρηστὸν πολίτην, ἐπιδοῦς ὡς προῖκα 40 μνάς. Ὁ Ξενοφῶν τοιούτου τυχὼν πατὴρ εἶχεν ἐκπαιδευθῆ καλῶς, ὅπως ἐξεπαιδεύοντο οἱ ἐλεύθεροι τότε πολῖται. Μακρὰν τῶν ῥαδιουργιῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν παθῶν, διήγεν ἐντιμον καὶ ἡσυχον βίον καὶ ἐξεπλήρου καλῶς τὸ πρὸς τὴν πολιτείαν αὐτοῦ καθήκον.

Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐπῆλθον δυστυχήματα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ξενοφῶντος, διότι ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Νικοφῆμος ἐφωβήθησαν ἄκριτοι ὑπὸ τοῦ δήμου, διαβληθέντες ἐπὶ προδοσίᾳ, τὰ δὲ κτήματα αὐτῶν ἐδημεύθησαν. Ἡ σκληρὰ αὕτη καὶ ἄδικος τιμωρία, τοῦ νὰ στερῶσι γυναῖκα καὶ ἀθῶα τέκνα τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, δὲν ἦτο ἀσυνήθης ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ἐν Ἀθήναις. Οἱ δημαγωγοὶ ἐσυκοφάντων τοὺς πλουσίους πολλάκις, ὅπως αὐξήσωσι τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν περιουσίαν καὶ διανέμοντες χρήματα εἰς τὸν λαὸν κατορθῶσι τοὺς ἰδίους ἐκτετατοὺς. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσε μόνον τοῦτο· ἡ περιουσία τοῦ Νικοφῆμου καὶ Ἀριστοφάνους δὲν ἦτο ἰκανὴ, ὥστε νὰ πληρωθῇ ἡ ζημία, καὶ οἱ κατήγοροι ἐστράφησαν καὶ κατὰ τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Ξενοφῶντος. Καὶ ὅμως ὁ Ξενοφῶν δὲν ἀρῆκε νὰ λιμοκτονήσῃ ἡ ἀδελφὴ καὶ τρεῖς ἀνήλικα ὄρφανὰ, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διέθρεψε καὶ κατὰ τῶν κατηγορῶν του μόνος ἀντεπεξῆλθε καὶ τὴν περιουσίαν του διέσωσε.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Ξενοφῶν. Ἀλλ’ ἄς ἐπανέλθωμεν ἤδη εἰς τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν καὶ ἄς ἴδωμεν, ποῖαν αὐτὸς ἐξελέξατο ὡς μέλλουσαν τοῦ βίου του σύντροφον. Ἀφοῦ ἐγένετο 28 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἐσκέφθη ὁ πατὴρ νὰ τὸν νυμφεύσῃ διότι καὶ αἱ ἀδελφαὶ του εἶχον ἤδη ὑπανδρευθῆ καὶ ἡ μήτηρ του, γραῖα ἤδη, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ διοικῆ καλῶς τὸν οἶκον.

Ἔθος δὲ ἦτο τότε οἱ μὲν νέοι νὰ νυμφεύωνται ἀπὸ τοῦ 24-26 ἔτους τῆς ἡλικίας των, αἱ δὲ νέαι ἀπὸ τοῦ 16-18. Ἐν γένει δὲ ἡ σύζυγος ἔπρεπε νὰ ἦνε πολὺ νεωτέρα τοῦ ἀνδρὸς, ἵνα μὴ ἡ ταχύτερον παρακμάζουσα γυνὴ ἐπιφέρῃ δυσχερέστευς εἰς τὴν συζυγικὴν εὐδαιμονίαν συνεπειάς·

Κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεῦσαι νέον
μακρὸν γὰρ ἰσχυρὸς μάλλον ἀρρένων μένει,
θῆλυια δ’ ἦθη ὄπισθεν ἐκλείπει δέμας.

Ὅπως δὲ σήμερον οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ γονεῖς ἐφρόντιζον νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς κόρας των νέας, διότι ἄλλως ἐκινδύνευον νὰ μὲνωσιν ἄγαμοι. Ἡ Λυσιστράτη ἐν Ἀριστοφάνει παραποιεῖται ὅτι τῆς γυναικὸς ὁ καιρὸς εἶνε μικρὸς, «ὡς τούτου μὴ πιλιάθηται!

Οὐδεὶς ἐθέλει γῆμαι ταύτην ὅτι τευομένη
(προφητεύουσα) δὲ κάθηται.

Δὲν ἦτο δὲ ἡ διοίκησις τοῦ οἴκου μόνη ἡ αἰτία τοῦ γάμου τοῦ Ξενοφώντος, ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτεία πρὸς ἰδίαν ἑαυτῆς διατήρησιν ἀπῆται παρὰ τοῦ πολίτου τὸν γάμον· διὸ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐθεωρεῖτο θεσμὸς πολιτικὸς οὗτος, προωρισμένος καὶ εἰς τὴν πόλιν νὰ παρέχη πολιτικὰς καὶ τοῦ οἴκου καὶ τῆς οὐσίας ἐπιμελητάς. Ἐπειτα δὲ καὶ οἱ θεοὶ ἀπῆτουν ἀπογόνους παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα ἀνθ' ἑαυτοῦ καταλίπη αὐτῶν θεραπευτὴν, καὶ ἡ οἰκογένεια, ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος καὶ ὑπάρχη τις, ὅστις ὄφειλε νὰ προσφέρῃ αὐτοῖς τὰ νομιζόμενα.

Ἐκ πάντων λοιπὸν τούτων ἀπεφάσισεν ὁ πατὴρ νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του· διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ πατὴρ ὄφειλε νὰ εὔρῃ τὴν νύμφην· ὁ ῥωμαντικὸς ἔριος δὲν ἦτο τόσο γνωστὸς τότε. Αἱ παρθέναι κεκλεισμέναι ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ δὲν ἦσαν τόσο ὁραταὶ καὶ μόνον ἐν πανηγύρεσι καὶ ἐν ἄλλαις δημοτελεσίαις ἐορταῖς εὐρισκτοὶ εὐκαίριον νὰ ρίψωσι βλέμμα τι ἐπί τινος νέου. Οὕτω λοιπὸν πολλάκις ὁ νέος ἐλάμβανε σύζυγον χωρὶς ποτε νὰ τὴν ἴδῃ πρότερον, καὶ χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἐλαχίστην πρὸς αὐτὴν κλίσιν. Ὁ Πάμφιλος παρὰ Τερεντίω παραπονεῖται ὅτι ἀναγκάζεται νὰ νυμφευθῇ τέρας, ὅπερ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ θωπεύσῃ. Ὡς δὲ συχνάκις συμβαίνει νῦν, οὕτω καὶ τότε ὁ πατὴρ ἠναγκάζετο πολλάκις νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν, ὅπως δώσῃ πέρας εἰς τὰς ἀκολασίας του, οὗτος δὲ ἐλάμβανε τὴν γυναῖκα ὡς τιμωρίαν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὰς προτέρας αὐτοῦ παρεκτροπὰς. Ὁ Χαρμίδης παρὰ Πλάτῳ ἀδιαφορεῖ καὶ ἂν ὁ πατὴρ του τῷ ἄγει ἐκπτόν συζύγου διὰ τὰ ἀμαρτήματά του, τὸ νὰ νυμφεύῃ δὲ διὰ τοιοῦτον λόγον ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν κατέστη μεταγενεστέρως παρομιώδης φράσις ἐπὶ τῶν κακοτρότων παιδῶν·

Γάμον σοὶ δίδωσιν ὁ πατήρ;
τί γὰρ ἠρίκησας ἵνα καὶ πεθῆθῃς;

Ἀλλὰ καὶ ἡ παρθένος σπανιώτατα ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἠρωτάτο, ὁ πατὴρ δὲ ἢ ὁ κηδεμὼν ὠρίζεν αὐτῇ τὸν μέλλοντα σύντροφον.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ξενοφώντος μέλλων ἤδη νὰ ἐκλέξῃ τὴν νύμφην ὡς σπουδαιότατον ἐθεώρησε κατὰ πρώτων νὰ ἦνε αὐτὴ ἀστὴ, διότι ὁ μετὰ μετόικου ἢ ξένου ἐν γένει γάμος δὲν ἐθεωρεῖτο νόμιμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ τέκνα δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε πολῖται. Ἐπειτα δὲ ἡ οἰκογένεια αὐτῆς νὰ ἦνε ἐντιμὸς καὶ ἰσοτίμος καθ' ὅλα τῆ τοῦ γαμβροῦ. Μῆτε εὐγενεσττέρα μῆτε πλουσιωτέρα ὄφειλε νὰ ἦνε, καὶ «τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα» κατέστη σοφὴ γνώμη, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους οἱ ἑαυτῶν κρείττους λαμβάνοντες οὐ τῶν γυναικῶν ἄνδρες, ἀλλὰ τῶν προικῶν δοῦλοι λαμβάνουσι γινόμενοι. Πλάτωνος ὁ κωμικὸς παρέχει ἡμῖν σαφῆ τῶν μὴ ἰσοτίμων γάμων εἰκόνα ἐν τινι τῶν κωμωδιῶν του, ἐν ἧ ὁ φιλόργυρος Εὐκλείων πρὸς τὸν ζητοῦντα τὴν θυγατέρα του πλούσιον Μεγά-

θωρον ἐκφέρει τοὺς ἐξῆς ἀγροίκους μὲν, ἀλλὰ λίαν ἐκφραστικούς λόγους·

Σὺ Μεγάθωρε, εἶσαι πλούσιος καὶ δραστήριος ἄνθρωπος, ἐγὼ δὲ πτωχὸς, πτωχότατος.

Ἐάν τὴν κόρην μου δώσω εἰς σέ, σὺ θὰ ἦται βοῦς, ἐγὼ δὲ ὄναριον.

Ὅπου μετὰ τοῦ ζευγῶθαι, καὶ δὲν θὰ δυνηθῶ ἐξ Ἰσοῦ νὰ φέρω τὸ φροῖτον, θὰ τὸ ρίψω εἰς τὸν βόρβορον, σὺ δὲ οὐδαμῶς· θὰ φροντίζῃς περὶ ἐμοῦ.

Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἐγεννήθην τοιοῦτος, πρὸς σέ μὲν θὰ ἦμαι ἄνισος, εἰς τὸ γένος μου δὲ θὰ ἦμαι καταγέλαστος.

Ἐν οὐδετέρῳ τόπῳ πρέπει νὰ ἔχω ἀσφαλῆ σταυλον, ὅταν πρόκηται νὰ φάγω.

Διότι ἄλλως οἱ μὲν ὄνοι θὰ μὲ δάκνωσιν, οἱ δὲ βόες θὰ μὲ κερατίζωσιν· ὥστε μέγας κίνδυνος εἶνε ἀπὸ τῶν ὄνων νὰ μεταβῇ τις εἰς βόας.

Ἀλλὰ καὶ ἄπροικος ὅλως διόλου δὲν ἔπρεπε νὰ ἦνε ἡ σύζυγος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἦτο εὐκωλὸς καὶ ὁ χωρισμός. Ἡ προῖξ ἀπετέλει πάντοτε δεσμόν τινα τοῦ γάμου, διότι ἐν περιπτώσει διαζυγίου ὁ σύζυγος ὄφειλε νὰ τὴν ἀποδώσῃ. Ἐνεκα τούτου καὶ αἱ θυγατέρες ἀπόρων, ἀλλ' εὐεργεσίας παρασχόντων τῇ πολιτείᾳ ἀνδρῶν, συχνάκις ἐπροικίζοντο ὑπὸ αὐτῆς τῆς πόλεως.

Τοῦ πατρὸς λοιπὸν τοῦ Ξενοφώντος τὸ βλέμμα ἐστράφη ἐπὶ τὸν οἶκον Κριτοδήμου τῷ ἐξ Ἐλωπεκῆς, ὅστις καὶ φίλος του ἦτο καὶ σώφρων καὶ ἐντιμὸς πολίτης ὑπῆρξε καὶ γενναῖος ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμήσας ὑπὸ Ἀκχεδαίμωνι ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐφρονεῖσθαι. Οὗτος εἶχε θυγατέρα καλουμένην Πραξιμόνην, ἣν βεβαίως δὲν εἶχεν ἴδει ὁ Ξενοφών, ἀλλ' ὡς ὁ πατὴρ του ἤκουσε καὶ ἐγίνωσκε συχνάκις ὅτι ἡ μήτηρ ἦτο χρηστή καὶ καλὴ οἰκοδέσποινα, ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ὅτι καὶ ἡ θυγάτηρ θὰ ἦνε τοιαύτη. Ἡ Πραξιμόνη ἦτο δεκαεξέτις καὶ ἐπομείνου ὄριμος ἤδη πρὸς γάμον. Ἐν Ἀθήναις καὶ πρὸ τοῦ 15 ἔτους ὑπανδρεύοντό τινες, ἂν δὲν ἦσαν ἔτι ἐν τῇ τάξει τῶν Ἄρκτων. Αἱ Ἀττικαὶ κόραι οὔτε πρεσβύτεραι τῶν δέκα ἔτων οὔτε νεώτεραι τῶν πέντε κροκωτῶν ἱμάτιον ἡμφιεσμένοι ἤγοντο ὑπὸ τῶν μητέρων των κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀρτεμίδος εἰς Βραχυρῶνα καὶ ἐνταῦθα μετὰ τὰς συνήθεις ἱεροτελεστίας ἀφιερῶντο τῇ θεᾷ ἐπὶ πέντε ἔτη. Αἱ τῇ θεᾷ λοιπὸν ἀφιερωμέναι ἤδη παρθέναι, Ἄρκατοι καλούμεναι, δὲν ἠδύνατο νὰ συνοικίσωσιν ἀνδρὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν πέντε ἐτῶν. Ὁ πατὴρ λοιπὸν τοῦ Ξενοφώντος τῇ συμβουλῇ καὶ τῆς συζύγου του ἀπεφάσισε νὰ συζεύξῃ τὸν υἱὸν του μὲ τὴν θυγατέρα Κριτοδήμου, ὅστις καὶ εὐχαρίστως ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν, διότι καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ γαμβροῦ ἐγίνωσκε, καὶ τῆς θυγατρὸς του τὴν ἀποκατάστασιν δὲν ἤθελε πλεῖον ἐπὶ πολλὸν νὰ ἀναβάλῃ.

Ἐν ὠρισμένην ἡμέρᾳ ἐτελέσθη ὁ ἀρραβὼν (ἐγγύησις), καθ' ἂν ἐγένοντο τὰ συμβόλαια καὶ ὠρίσθη ἡ προῖξ. Ἡ νομικὴ αὕτη πράξις δὲν ἔπρε-

πε νά παραμεληθῆ, διὰ νὰ ἦνε ἐγκυρος ὁ γάμος. Ἡ ἔλλειψις τοῦ τύπου τούτου ἀπέκλειε τὰ ἐκ τοιοῦτου γάμου γενόμενα τέκνα ἀπὸ τῆς Φρατρίδας τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ πάσης ἄλλης κληρονομικῆς ἀπαιτήσεως. Ἡ προῖξ, ἣτις δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε κατωτέρα τοῦ δεκάτου τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς, συνίστατο εἰς μετρητὰ χρήματα, εἰς ἱμάτια καὶ κοσμήματα, καὶ εἰς δούλους, καὶ παρδίδετο εἰς τὸν ἄνδρα οὐχὶ ὡς ἰδιοκτησία, ἀλλὰ πρὸς κάρπωσιν. Πρὸς τούτοις δὲ ἔφερον ἡ γυνὴ καὶ τινα ἀκόμη ἄλλα δωρήματα ἐκ τῆς οἰκίας τῆς, ἅτινα ἐθεωροῦντο μὲν ὡς ἰδίᾳ ἐαυτῆς περιουσία, δὲν ἠδύνατο ὅμως ἐλευθέρως νὰ διαθήσῃ, διότι κατὰ τὸν νόμον γυναικὶ δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον πέρα μεδίμνου νὰ συναλλάσσῃται. Ἀπὸ τῶν δωρικῶν χρόνων μετεβλήθησαν τὰ κατὰ τὸν γάμον, διότι ἐνῶ ἤδη ὁ πατὴρ ἔδιδε προῖκα τῇ θυγατρὶ, τότε ὁ νέος ὤφειλε νὰ δώσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀπαντῶσιν ἀρχαί προικὸς, καθόσον ὁ πατὴρ μέρος τῶν δωρομένων αὐτῷ ἔδιδε πάλιν εἰς τὴν θυγατέρα του.

Μακροχρόνιος ἀραχθὼν ἐν Ἀθήναις δὲν ἦτο συνήθης. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐγγύησιν ἐτελεῖτο ὁ γάμος. Αἱ προπαρασκευαὶ τῆς προικὸς δὲν ἀπῆλθον πολὺν χρόνον, διότι, ὅπως τώρα ἐν τοῖς χωρίοις, οὕτω καὶ τότε τὰ ἱμάτια καὶ λοιπὰ σκεῦῃ εἶχον ἤδη πρὸ πολλοῦ ἔτοιμα. Ὁ μεταξὺ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου χρόνος, ὁ Γαμηλιῶν λεγόμενος μῆν, ἦτο συνήθως ὠρισμένος πρὸς τέλεσιν γάμων. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν μῆνα ὠρίσθη καὶ ὁ γάμος τοῦ Ξενοφῶντος. Μίαν ἢ περισσοτέρας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου ἐγίνοντο ὑπὸ τῆς νύμφης καὶ τῶν γονέων τῆς ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῶν οἰκείων του θρησκευτικαὶ τινες θυσίαι καὶ ἑορταί, τὰ προτέλεια καλούμενα, διότι καίτοι ὁ γάμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲν ἦτο θρησκευτικὸς τις θεσμὸς, καὶ οὐδεμίᾳ ἱερατικῇ λειτουργίᾳ ἐγίνετο, οὐχ ἤπτον ἀνεγνώριζον καὶ τότε ὅτι οὗτος ἔδειτο τῆς θεῆς εὐλογίας. Ἡ θυσία ἐγίνετο τοῖς γαμηλίοις Θεοῖς, ἰδίως δὲ τῇ γαμηλεῖᾳ ἢ τελειῇ Ἡρᾷ, τῷ τελείῳ Διὶ, τῇ Ἀρτέμιδι καὶ ταῖς μοῖραις. Ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἡραν θυσίᾳ ἡ χορὴ τοῦ ἱερείου δὲν ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ οὔτε συνεκαίετο τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἐχώνυτο ἢ ἀπερρίπτετο, ὡς σύμβολον ὅτι ἡ ὀργὴ καὶ ἡ πικρία ἔπρεπε νὰ ἦνε μακρὰν τῶν συζευγνυμένων.

Ἐν Ἀθήναις ἡ νύμφη ἤγετο ὑπὸ τῶν γονέων τῆς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐνταῦθα ἔθυε τῇ πολιადίᾳ Ἀθηνᾶ, καὶ ἐζήτει τὴν εὐλογίαν τῆς θεᾶς. Ἀλλαχοῦ, ἄλλοι ἐτιμῶντο θεοὶ καὶ ἄλλα ἔθιμα ἐπεκράτουν. Ἐν Τροιζίνι π. χ. αἱ νύμφαι ἀφιέρουν τῇ Ἀθηνᾶ καὶ τῷ ἥρωι Ἴππολύτῳ τὴν ζώνην των, ἐν δὲ Μεγάροις τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των τῇ Ἰφινόῃ, τῇ ὡς παρθένῳ θανούσῃ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως Ἀλκαθόου, καὶ χορὰς πρὸ

τοῦ μνήματος αὐτῆς προσέφερον. Ἐν τῇ Τροιζίνι ἐλούοντο αἱ νύμφαι πρὸ τοῦ γάμου ἐν τῷ Σκαμάνδρῳ καὶ ἔλεγον· λάβε μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν τῆς νύμφης καὶ τοῦ γαμβροῦ ἦσαν ἐστεμμέναι δι' ἐλαίας καὶ δάφνης. Τὴν πρώτην ἐλούοντο οἱ νυμφιοὶ, κατ' ἀρχαίον δὲ ἔθος ἐν Ἀθήναις τὸ ὕδωρ ἐφέρετο ὑπὸ παρθένου συγγενοῦς ἐκ τῆς Καλλιρρόης.

Μετὰ τὸ λουτρὸν ἔπρεπε νύμφη τε καὶ νυμφίος νὰ κοσμηθῶσιν. Ὁ Ξενοφῶν ἐνεδύθη τὸν λευκὸν χιτῶνα ἐκ λεπτοῦ μιλησίου ἐρίου καὶ χιονόλευκον ἱμάτιον, ὅπερ διὰ τὴν τελετὴν ἐξελέγη ἄνευ τῆς συνήθους παρυφῆς. Ὁ δούλος ὑπέδυσσε τοὺς πόδας τὰ κομψὰ πέδιλα, ὧν ὁ ἐρυθροῦς ἱμάς συνεκρατεῖτο διὰ χρυσῶν περονῶν. Ἡλείφθη διὰ πολυτίμου ἐλαίου, ὅπερ ἄλλως δὲν ἐσυνεβίβηζε, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του στέφανον ἐκ κλώνων μύρου καὶ ἰων. Οὕτω κεκοσμημένος ἐπορεύθη μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν του εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἔνθα κατ' ὀλίγον προσῆλθον πλείστοι τῶν προσκεκλημένων ξένων. Δὲν δυνάμεθα νὰ περιγράψωμεν τὰ πολυτίμα ἱμάτια, δι' ὧν ἡ Πραξινοῆ ὑπὸ τῆς θεραπαινίδος αὐτῆς καὶ τῆς μητρὸς ἐν εὐόσμῳ δωματίῳ ἐνεδύθη, τὰ χρυσῷ πεποικιλμένα σάβδαλα μετὰ λευκῶν ἱμάντων περὶ τοὺς πόδας, τὸν ποικίλον κόσμον ἐκ χρυσοῦ καὶ μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων περὶ τὸν βραχίονα, τὸν τράχηλον καὶ τὴν βοστρυχώδη κεφαλὴν, ἅτινα ἐπέτεινον τὴν λάμψιν τῆς νεανικῆς αὐτῆς καλλονῆς. Ἀφοῦ τέλος ἡ θεράπκινα ἐπὶ τοῦ τῆς κεφαλῆς ἄκρου ἐστήριξε διὰ χρυσῶν περονῶν τὸν νυμφικὸν πέπλον, προσέμενε ἐν τῷ δωματίῳ τῆς.

Οἱ κεκλημένοι, οἵτινες ἐνταῦθα ὤφειλον νὰ ἦνε καὶ μάρτυρες τοῦ γάμου, ἦσαν οἱ πλησιέστατοι φίλοι καὶ συγγενεῖς ἀμφοτέρων τῶν οἰκῶν, ἐν ὧν τριάκοντα, διότι ἐν Ἀθήναις πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ προσκαλέσωσιν εἰς γάμον. Μεταξὺ τῶν κεκλημένων ἦσαν καὶ γυναῖκες, αἵτινες εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἀνδρῶν δὲν ἐλάμβανον μέρος, ἀλλ' οὐχ ἤπτον μετὰ τῆς κεκαλυμμένης νύμφης ἐκάθηντο παρὰ τράπεζάν τινα μακρὰν τῶν ἀνδρῶν. Πρὶν ἀρχίσῃ τὸ γαμήλιον δεῖπνον, ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης θυσία καὶ λοιπαὶ θρησκευτικαὶ ἐθιμοτυπία, περὶ ὧν ὀλίγιστα γνωρίζομεν. Ἐν τῷ δείπνῳ ὁ ἐκ σπασάμου πλακοῦς κατεῖχε τὸ σπουδαιότερον μέρος, διότι ἡ σπασαμος ἕνεκα τῶν πολλῶν σπυρίδων ἦτο τὸ σύμβολον τῆς γονιμότητος. Συμβολικὴν σημασίαν εἶχεν ἔτι καὶ τοῦτο, ὅτι διαρκούντος τοῦ δείπνου παῖς, ἔχων ἔτι ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς, ἐστεμμένος ἀκάνθαις μετὰ δρυῖνων καρπῶν λίκνον ἄρτων πλήρες περιφέρων ἔλεγεν ἔφυγον κελῶν, εὖρον ἄμενον. Ἐσθῆμαινον δὲ διὰ τούτου

ὅτι ἀπέβαλον τὴν ἀγρίαν καὶ παλαιὰν δίαιταν, εὐρήκασι δὲ τὴν ἡμερον τροφήν.

Ἄρα τῇ ἑσπέρᾳ ἡ κεκαλυμμένη καὶ μυροβόλος νύμφη ἦγετο ἐν πομπῇ ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκίας εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ. Ἡ μήτηρ τῆς νύμφης παρὰ τὴν ἐστίαν παρεδίδου αὐτὴν τῷ νυμφίῳ, ὅστις μετὰ τοῦ παρανύμφου ἢ παρόχου στενωτάτου φίλου ᾠδήγει αὐτὴν εἰς τὴν πρὸ τῆς οἰκίας ἱσταμένην καὶ ὑπὸ ἡμιόνων ἢ ἵππων ἢ βοῶν συρομένην ἀμαζαν, ἐφ' ἧς αὕτη ἐκάθητο μεταξὺ τῶν δύο νέων ἀνδρῶν. Τότε ἤναπτεν ἡ μήτηρ παρὰ τὴν ἐστίαν τὴν γαμήλιον δάδα καὶ ἠκολούθει τὸ ὄχημα, κατόπι δὲ αὐτῆς καὶ ἡ λοιπὴ πολυάριθμος συνοδία λαμπαδιοφοροῦσα καὶ ἐστεμμένη, ἧς οἱ ἄνδρες πάντες ἦσαν λευκὰ ἱμάτια ἐνδεδυμένοι. Καὶ αἱ θεράπαιναι δὲ τῆς νύμφης ἠκολούθουν. Ἦδη ἠγεῖτο τῆς ἀμάξης ὁ προσηγνῆς, καὶ ὑπὸ τοῦς ἤχους τῶν αὐλῶν καὶ τῆς κιθάρας καὶ τὸ ἄσμα τοῦ ὑμεναίου, οὗτινος αἱ ἱλαραὶ μελωδίαι ἀνεμιγνύοντο μὲ λιπαροῦς ἤχους τὸ φθαρτὸν τῆς νεανικῆς ἀκμῆς ὑποσημαίνοντας, διήρχετο ἡ πομπὴ διὰ τῶν ὁδῶν, ὑπὸ τῶν εὐχῶν τῶν συναντῶντων προπεμπομένη. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ὑπέδεξτο παρὰ τὴν θύραν μετὰ λαμπάδων τὸν τε νυμφίον καὶ νύμφην καὶ εἰσῆγεν αὐτοὺς ἐντός. Ὡς αἴσιος οἰωνός καὶ ὡς πρόβησις ἐν τῷ κύκλῳ τῶν συνοίκων ἐθεωρεῖτο καὶ τὸ ἔθιμον, ὅτι τῆς νύμφης κατέχεον λιχνεύματα καὶ καρπούς ὡς καὶ μικρὰ νομίσματα. Συχνάκις καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νυμφίου παρσίχετο καὶ ἕτερον δεῖπνον, οὐ μετεῖχον οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, οἵτινες κατὰ τὸ πρῶτον δὲν ἠδύνατο νὰ προσκληθῶσιν. Ἐκαστοτε δὲ ἡ εὐθυμία παρεταίετο μέχρι βαθεῖας νυκτός.

Συχνάκις ἡ νύμφη ἐπορεύετο καὶ πεζῇ εἰς τὸν οἶκον τοῦ μέλλοντος αὐτῆς συζύγου. Ἐὰν ὁ νυμφίος εἶχε πρότερον νυμφευθῆ ἦτο δὲ ἤδη χῆρος, δὲν ἠδύνατο τότε αὐτός ὁ ἴδιος νὰ ἀποκομίσῃ τὴν νύμφην ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀλλὰ φίλος ὡς νυμφαγωγός ἔφερεν, ὁ δὲ νυμφίος ὑπέδεξτο αὐτὴν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου του.

Περὶ μέσας νύκτας ἡ νυμφεύτρια, συγγενῆς τις καὶ προσβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τῶν γονέων τῆς νύμφης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρακληθεῖσα, ἔφερε τὴν νύμφην εἰς τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐσκευασμένον καὶ κεκοσμημένον θάλαμον, ὅπως τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν γαμβρόν. Πρότερον κατὰ τὸν Σολώνειον νόμον ἠσθίετο ὑπὸ τῆς νύμφης κυδώνιον, σύμβολον καὶ τοῦτο, ὡς τὸ σῆσάμον, συζυγικῆς εὐλογίας. Πρὸ τοῦ γαμηλίου θαλάμου ἐξέδου ὑπερον, ὡς καὶ ἡ νύμφη ἔφερε φούγετρον, σημεῖον μελλούσης οἰκιακῆς αὐτουργίας. Πρὸ τῆς θύρας ἐφύλαττε φίλος τις τοῦ γαμβροῦ, ἵνα ἀπερίργη τὰ νεανικὰ σκώμματα, ἅτινα τυχὸν θὰ ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν ξένων. Χορὸς ἐκ παρθένων ἤδη πρὸ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τὸ πρὸς

αὐλὸν ἢ κιθάραν γαμήλιον ἄσμα, ὅπερ πρὸς διαφορὰν τοῦ ἐν τῇ πομπῇ ἀδομένου Ὑμεναίου ἐκαλεῖτο ἐπιθαλάμιον. Τοιοῦτον ἐπιθαλάμιον ἄσμα σῴζεται ἡμῖν παρὰ Θεοκρίτῳ, τὸ γνωστὸν Ἐλένης ἐπιθαλάμιος.

Τὴν ἀκόλουθον τοῦ γάμου, τὴν ἐπαύλιον καλουμένην ἡμέραν, οἱ νεόγαμοι ἐλάμβανον παρὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων δῶρα, τὰ ἐπαύλια, φερόμενα παρὰ τοῦ τῆς νύμφης πατρὸς ἐν πομπῇ. Παῖς ἠγεῖτο ἔχων χλανίδα λευκὴν καὶ λαμπάδα καιομένην, ἔπειτα παῖς ἑτέρα κληνφόρος, εἶτα λοιπαὶ φέρουσαι λεκανίδας, σμήγματα, φορεῖα, κτένας, κοίτας, ἀλαβάστρους, σανδάλια, θήκας, μύρα, νίτρα, μυράλειπτρα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν προῖκα τῷ νυμφίῳ. Τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἀπαυλίαν καλουμένην, ὁ γαμβρός μετέβαινε εἰς τὸν οἶκον τοῦ πενθεροῦ, καὶ ἐνταῦθα, μακρὰν τῆς συζύγου, διέτριβεν. Ἐκεῖ πέμπεται αὐτῷ παρὰ τῆς νύμφης ὡς δῶρον χλανίς, ἀπαυλιστηρία καλουμένη, καὶ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν λαμβάνει παρ' αὐτοῦ δῶρα, ἀνακαλυπτήρια καλούμενα, διότι ἀπὸ τοῦδε αὕτη ἐμφανίζεται ἄνευ πέπλου, ὃν ἀφιέρου πιθανῶς τῇ Ἠρᾷ. Κατὰ τινὰ τῶν προσεχῶν ἡμερῶν ἔπρεπεν ὁ γαμβρός ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν γάμον του εἰς τοὺς φράτοράς του καὶ παρ' ἐκείνου ν' ἀπογραφῆ, καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἔθνε καὶ παρετίθει συμπόσιον. Ἡ παράλειψις τοῦ τύπου τούτου παρεῖχεν ἀμφιβολίας εἰς τὸ νόμιμον τοῦ γάμου. Καὶ ἐν τῷ οἴκῳ δὲ ἔπρεπεν ὁ νεόγαμος κατὰ τὰς πρώτας τοῦ γάμου τοῦ ἡμέρας νὰ κάμῃ συμπόσιον εἰς τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς του, ὡς ἐγκαίνιασιν οὕτως εἰπεῖν τῆς νέας αὐτοῦ οἰκονομίας, εἰς ἃ ὅμως μόνον ἄνδρες παρῆσαν.

Ὁ Ξενοφῶν ἔλαχε καλοῦ κλήρου ἡ νεαρά αὐτοῦ σύζυγος ἦτο ἠθικὴ καὶ νοήμων καὶ οὐχὶ τόσῳ ἀπειρος, ὡς ἄλλαι Ἀττικαὶ παρθένοι, αἵτινες συνεζευγνύοντο τὸ δέκατον πέμπτον ἢ δέκατον ἔκτον τῆς ἡλικίας των. Αὕτη εἶχε διδαχθῆ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀναγκαῖον εἰς αὐτὴν, ὥστε βοηθουμένη ὑπὸ ἐπιμελητριάς καὶ τῆς πενθερᾶς της, εὐκόλως εἰσῆλθεν εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας της. Ἡ Ἀττικὴ γυνὴ φροντίδα εἶχε μόνον τὰ τοῦ οἴκου, διότι τὰ ἔξω ἀνήκον εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἀνδρός. Αὕτη διέκει πάντα τὴν οἶκον καὶ ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, αὕτη εἶχε τὴν ἐπίβλεψιν πάντων τῶν κινήτων τοῦ οἴκου σκευῶν, ἱματίων, ἐλαίου, οἴνου, καρπῶν κλπ., καὶ τὴν κλειδα τοῦ ταμείου αὐτῆ εἶχε καὶ διὰ τοῦτο καὶ κληδοῦχος ὠνομάζετο διότι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ῥῆσιν τοῦ μὲν ἀνδρός ἔργον ἦτο τὸ κτᾶσθαι, τῆς δὲ γυναικὸς τὸ φυλάττειν. Πρὸς δὲ τούτοις προσδιώριζε τὴν ἐργασίαν τῶν δούλων καὶ ἐπεστάτει αὐτῶν. Αἱ δούλαι ἔπρεπε νὰ βοηθῶσιν εἰς τὴν ἐπιουργίαν, ἧτις ἦτο ἡ κυριώτερη ἐνασχόλησις τῆς γυναικὸς αὐτῆ ἢ ἰδίᾳ ὕφαιεν,

ἐνώ αἱ δούλαι προπαρεσκευάζον τὸ ἔριον, ἐτίλ-
λον, ἔπλεκον καὶ ἐτάννουν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ οἰκοδέσποινα ἐφρόντιζε
περὶ τῆς μαγειρικῆς, διότι ἐν τοῖς καλοῖς και-
ροῖς καὶ αἱ ἐπισημότεραι οἰκίαι δὲν εἶχον μά-
γειρον, ἀλλὰ εἰς ἰδίαις περιστάσεσι ἐμίσθουν
τοιοῦτον· τὰ ταπεινότερα ὅμως καὶ βαρύτερα
ἔργα τῆς μαγειρικῆς ἐξετελοῦντο ὑπὸ τῶν
δούλων.

Καθῆκον σπουδαῖον, ἀλλ' ἐπαχθὲς καὶ δυσά-
ριστον εἶχον αἱ γυναῖκες, νὰ θεραπεύωσι τοὺς
ἀσθενεῖς, οὐχὶ μόνον τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας,
ἀλλὰ καὶ τοὺς δούλους, ὧν ὁ βίος καὶ ἡ ὑγία εἶχε
πραγματικὴν δι' αὐτοὺς ἀξίαν. Ἡ Πραξινοῦ
δὲν εἶχε βεβαίως εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξη εἰς πάντα
πᾶσαν αὐτῆς τὴν δεξιότητα, οὐχ ἦττον εἰς πᾶν
ὅ,τι ἐπραττεν ἐφαίνετο δεξιὰ καὶ τακτικὴ οὕτως,
ὥστε ὁ Ξενοφῶν ὑπ' ὄλας τὰς ἐπόψεις ἦτο μετ'
αὐτῆς εὐχαριστημένος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Πραξινοῦ δὲν ἦτο δυσηρεστημένη
μὲ τὴν τύχην της. Ἦτο μὲν βεβαίως κεκλει-
σμένη ἐν τῷ γυναικωνίτῃ της καὶ ὀλίγας μόνον
ῥαγὰς παρὰ τὴν κοινὴν τράπεζαν ἐβλεπε τὸν πο-
λυάσχολον σύζυγόν της, ἐπισκέψεις συγγενῶν
σπανίως ἐδέχετο, καὶ σπανίως ἔκαμνε καὶ αὐτὴ
συνουδιμένη ὑπὸ τῶν θεραπεινίδων της ἐν γνώ-
σει πάντοτε τοῦ συζύγου της, ἀφορμὰς δὲ ἄλλας
ὀλίγας εἶχε νὰ ἐξέλθῃ, ὡς εἰς τὰς θρησκευτικὰς
τελετὰς καὶ εἰς ἀγορὰν οἰκιακοῦ τινος πράγμα-
τος· ἀλλὰ καὶ ὁ μονήρης οὗτος βίος, ὁ περιορι-
σμένος εἰς τὴν συναναστροφὴν μετὰ τῶν δούλων
καὶ τῆς πενθερᾶς της, δὲν εἶχέ τι τὸ δυσάριστον
δι' αὐτὴν, διότι ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας εἶχε συνει-
θίσει εἰς τοῦτο καὶ ἐγίνωσκεν ὅτι τοῦτο ἦτο τῆς
πατριδος της ἔθος. Δὲν ἠσθάνετο δὲ οὐδεμίαν ἀ-
νάγκην πνευματικῆς τροφῆς, δὲν συνέτεμνε τὰς
ῥαγὰς, ὡς σήμερον αἱ γυναῖκες, εἰς διδασκαλίας ἀ-
ναγνώσεις ἢ εἰς καλλιέργειαν ῥαγίαις τινὸς τέ-
χνης, ἀλλ' οὔτε καὶ πάλιν ἔχανε μάτην τὸν και-
ρὸν της ἀναγνώσκουσα ἀπλήστως μυθιστορή-
ματα, ὡς δυστυχῶς ποιοῦσι πολλαὶ σήμερον
παρθένου καὶ οἰκοδέσποιναί. Αἱ Ἀττικαὶ παρθέ-
νου ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῆς μητρὸς ἢ τῆς ἐπιμελη-
τρίας τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, τὴν θρη-
σκίαν των καὶ κηρύνας τινὰς ἠθικῆς, ἔμμενον δὲ
ἄγευστοι τῆς ἀνωτέρως πνευματικῆς μορφώσεως,
ἧτις ἦτο κτῆμα τῶν ἀνδρῶν, πρὸς οὓς οὐδεμίαν
ἢ ὀλίγην εἶχον συνάφειαν· ὅθεν καὶ τὸ γυναι-
κεῖον φύλον ἐν Ἑλλάδι κατεῖχε ταπεινότερον
θεῖον καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνήλιξ πάντοτε, οὐδὲν
δυναμένον αὐτοδούλως νὰ πράξῃ, ὡς ἀσθενὲς καὶ
εὐάλωτον, δεόμενον ὑποστηρίζεως διὰ τὰς ἐξω-
τερικὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις. Ἀλλὰ καίτοι δὲν ἦτο
τόσῳ ἐλθερος καὶ ἐντιμὸς ἡ γυνή, ὡς ἐν τοῖς
ἠρωϊκοῖς χρόνοις, δὲν ἐθεωρεῖτο ὅμως καὶ δούλη
καὶ τεταπεινωμένη, ὡς αἱ γυναῖκες τῆς ἀνατο-
λῆς. Κατ' οἶκον εἶχεν ἡ γυνὴ ἐν παντὶ ἐλευθέρων

καὶ ἀπύλουτον διοίκησιν, ἐκτὸς ἂν, ἕνεκα ἐλατ-
τωμάτων τινῶν, ἕνεκα ἀσωτίας ἢ μέθης, περιω-
ρίζετο ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας της. Ἐν τῇ
διοικήσει τῆς οὐσίας ἦτο ἡ ἀναγνωρισμένη
συνεργάτις τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τινες αὐτῶν ἐλάμβανον
ὑπεροχὴν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ παρακτρεπόμενον
σανδάλῳ ἔπειον.

Ἡ Πραξινοῦ καθ' ὅλην τὴν συζυγικὴν αὐτῆς
ζωὴν οὐδεμίαν ἔδωκεν εἰς τὸν σύζυγόν της ἀ-
φορμὴν ἀξιόμμετρον, καὶ ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῦ ἐ-
παξίως. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἦτο κατ' ἐ-
ξοχὴν πρὸς τὸν σύζυγόν της συνεσταλμένη καὶ
αἰδήμων, ὥστε μόλις ἐτόλμα νὰ συνδιαλεχθῇ ὀ-
λίγον, διότι ἡ γνωριμία μεταξὺ αὐτῶν ἦτο
βραχεῖα. Ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν διὰ τῶν ἀξιεράστων
καὶ εἰλικρινῶν τρόπων τοῦ ἔδωκε θάρρος εἰς τὴν
σύζυγόν του καὶ μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε μεταξὺ των
ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη. Οὕτως ἐγεν-
νήθη ἐν τῷ οἴκῳ του ἀληθὴς οἰκογενειακὴ εὐ-
δαιμονία, ἐγέννησε τέκνα καὶ ἔζησε μετὰ τῆς
γυναικὸς του ἐν ὁμονοίᾳ καὶ κοινῇ ἐργασίᾳ εὐ-
θυμῶς καὶ εὐχαριστημένως μέχρι τέλους τοῦ
βίου.¹

ΕΜΜ. ΓΑΛΑΝΗΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

Ἡ Μιαούλης ἦν ἀληθὴς κυματοχαρὴς καὶ ἐρ-
ώμενη ναυτικῆ φύσις, καὶ χαρακτήρ ἐφ' ὃν ἠ-
δύνατό τις ἐν πάσῃ περιπέτειᾳ νὰ ἔχῃ ἀσφαλῆ
τὴν πεποιθήσιν· ἐστερεῖτο μὲν ἀνωτέρας παι-
δεύσεως καὶ οὐδεμίαν εἶχεν ἐπὶ μεγαλοφύτῃ ἀ-
ξίωσιν, ἀλλ' ἔτρεφεν ὅμως μύχιον τοῦ καθήκον-
τος αὐτοῦ τὴν συναίσθησιν—πρᾶγμα σπανίως
ἀπαντῶμενον παρὰ τοῖς μεσημβρινοῖς—, ἦν ἀ-
διάφευτος ὡς ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ μέχρι πεί-
σματος καὶ ἰδιοτροπίας ἀκλόνητος ἐν τῇ ἐκ-
πληρώσει τῆς ἐμπειπιστευμένης αὐτῷ ἀποστο-
λῆς. Γιγάντειος τὸ σῶμα καὶ ποδαλγός, εἶχεν
ἠλικακῆ, ἀείποτε σοφρὰν καὶ ζοφερὰν σχεδὸν
τὴν ὄψιν. Αἱ θαυμασμῶ μετέχουσαι περιπέτειαι
τοῦ βίου αὐτοῦ· ταχεῖα μετάπτωσις ἀπὸ παν-
τελοῦς πενίας εἰς πλοῦτον, αἰχμαλωσίαι αὐτοῦ
καὶ προσέγγισις εἰς τὸν θάνατον—ὅτε συλλα-
βῶν αὐτὸν ποτὲ ὁ Νέλσον ὡς πειρατὴν καὶ κα-
ταδικάσας εἰς τὴν ἀγχόνην, ἐχαρίσατο αὐτῷ τὴν
ζωὴν, θαυμάσας τὸ ἀτρόμητον καὶ εὐπαρβήσια-
στον τοῦ ἦθους του—, πᾶσαι αὗται αἱ τοῦ πα-
ρελθόντος ταλαιπωρίαι, ἄς ἀνωτέρω τις πάντοτε
χεῖρ μετέτρεπεν ἐπ' ἀγαθῷ, εἶχον κρατῦναι ἐν τῇ
ψυχῇ τοῦ Μιαούλη τοιαύτην ἀδιάσειστον πίστιν
καὶ πεποιθήσιν εἰς τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ἀστέρα,
ὥστε οὐδέποτε, οὐδ' ἐνώπιον τῶν κινδυνωδεσιάζ-
των ἐπιχειρήσεων ἐδειλίασε, καίτοι φύσει περιε-

1. Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Stoll ἐλήφθη ἐκ τοῦ Λυσίου
ὑπὲρ τῶν Ἀριστοράδων, χρημάτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα
τοῦ γαμβροῦ δὲν ἀναφέρεται, ἐτέθη αὐτῷ ὡς τοιοῦτον τὸ
τοῦ πάππου του. Καὶ ἡ νύμφη φέρεται ἐπίσης πλάζον ὄνομα.